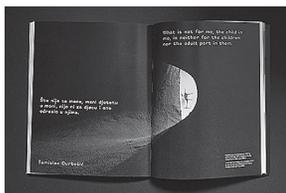
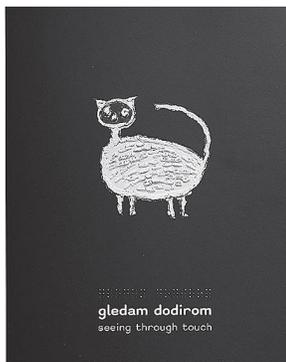

KATALOG MEĐUNARODNO NAGRAĐIVANE INKLUZIVNE IZLOŽBE „GLEDAM DODIROM”

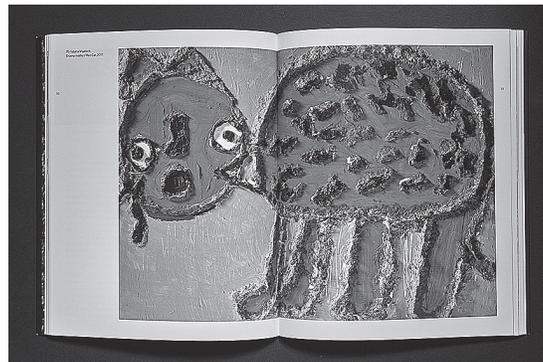
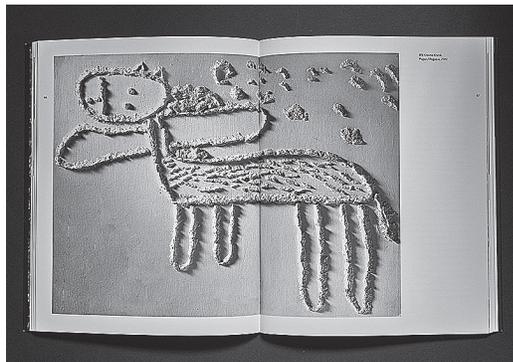
mr. sc. ŽELJKA SUŠIĆ □ Tiflološki muzej, Zagreb

sl.1. *Gledam dodirom / Seeing Through Touch*

Autori: Lana Bede, Tanja Parlov, Marko Rašić, Vedrana Vrabec
Izdavač: Gradski muzej Karlovac

sl.2.-4. Stranice iz publikacije *Gledam dodirom*

Katalog u izdanju Gradskog muzeja Karlovac pod nazivom *Gledam dodirom* opisuje, tumači i objašnjava istoimenu izložbu koja je u Galeriji *Vjekoslav Karas* u Karlovcu bila postavljena od 18. rujna do 22. listopada 2019. te u Slavonском Brodu, u Galeriji Ružić, od 31. siječnja do 30. travnja 2020.

Publikacija ima opseg 42 kartice teksta, što obuhvaća uvod i deset poglavlja s biografijama umjetnika čija su djela prikazana na izložbi, popis svih izloženih radova i navode literature korištene za pisanje kataloga te završava tekstem dizajnerskog tima koji je, osim u kreiranju izložbe, sudjelovao i u pisanju kraćeg teksta u katalogu. Katalog je bogato ilustriran, s čak 85 fotografija koje je snimilo nekoliko fotografa, a prevladavaju fotografije Gorana Vranića. Napisan je dvojezično, na hrvatskome i engleskom jeziku. Urednica kataloga je Lana Bede, viša kustosica pedagoginja Gradskog muzeja Karlovca.

Već sama naslovnica kataloga i uvodni tekst vizualno nas dojmivo upućuju i uvode u temu likovnosti, povezuju temu i osobe oštećena vida, dodir, skulpturu. Reljefni crtež na naslovnici pojačava dojam, jednako kao i naslov napisan Brailleovim pismom.

Tekstove potpisuje nekoliko autora, svaki s pozicije svojeg sudjelovanja u izložbi. Najopsežniji su tekstovi Lane Bede, profesorice povijesti umjetnosti i engleskog jezika i književnosti, potom tekst Tanje Parlov, profesorice likovne kulture i likovne terapeutkinje Centra za odgoj i obrazovanje *Vinko Bek*, te prilog Marka Rašića i Vedrane Vrabec iz Studija *Rašić + Vrabec*. Uspješnost interdisciplinarnog pristupa u oblikovanju izložbe vidljiva je i u izradi kataloga koji su pisali povjesničarka umjetnosti, likovna pedagoginja te dizajneri.

Katalog predstavlja i opisuje te tekstualno prati međunarodno nagrađeni izložbeni projekt kojim su, kao što je u samom katalogu i navedeno, obilježene važne obljetnice: 115 godina Gradskog muzeja Karlovca, 440 godina grada Karlovca, 125 godina Centra za odgoj i obrazovanje *Vinko Bek* i 110. godišnjica rođenja vrsnog kipara Branka Ružića, a ujedno podsjeća na protok deset godina od smrti Dušana Džamonje.

Lana Bede u tekstu *Sve započinje dodirom* upozorava na važnost dodira koji je danas, u vrijeme digitalizacije, često potisnut. Koliko je dodir potreban i važan svim osobama, autorica potkrepljuje vrlo opsežnim i raznovrsnim izborom literature te je osobito važno naglasiti i istaknuti da skida veo tajanstvenosti koja je rezultat uvriježenog mišljenja da slijepe osobe imaju razvijeniji osjet opipa od ostalih.

U nastavku autorica upoznaje čitatelja i s metodičkim likovnim pristupom Tanje Parlov, profesorice, likovne pedagoginje zaposlene u Centru *Vinko Bek*. Tekst apostrofira univerzalnost i primjenjivost inovativne metode koju je ta likovna pedagoginja i terapeutkinja razvila, kao i na ulogu učitelja pri svladavanju likovnih elemenata.

Potom slijedi edukativni tekst Tanje Parlov, sažetak veće cjeline iz priručnika *Upute za rad s učenicima s oštećenjem vida na području likovnog stvaralaštva*, objavljenoga 2015. godine. U njemu profesorica Parlov predstavlja svoju likovnu metodu koju primjenjuje u radu s djecom oštećena vida. Ta je cjelina, zajedno s prethodnim tekstovima, usudujem se reći, izuzetno vrijedan alat za sve kustose koji rade ili žele raditi s osobama oštećena vida.

No jednako je tako i važan izvor informacija za sve kolege jer im otvara novi pogled na promatranje i tumačenje likovnosti.

Drugi dio kataloga opisuje izložbu *Gledam dodikom*, a potpisuje ga autorica stručne koncepcije izložbe Lana Bede, koja s pozicije likovne kritičarke detaljno promatra dječje radove te ih opisuje na zavidnoj stručno-znanstvenoj razini. Iz napisane likovne kritike vidimo da i likovni radovi djece, dapače, djece koja ne vide, mogu biti opisani i interpretirani na iznimno visokoj razini te da i likovna kritika dječjih radova može biti potkrijepljena primjerenom količinom stručne literature.

Opis i kritika skulptura koje su bile izložene, a djela su etabliranih likovnih umjetnika, za ovu su priliku prikupljeni iz javnih i privatnih kolekcija, čine zaseban dio u katalogu. Autorica Bede likovno opisuje izložene skulpture, a prateće bilješke dopunjuju i oblikuju cjelovitost prikaza. Tekst završava opisom značenja prostorne instalacije *TUFT*, koja je bila sastavni dio inkluzivne izložbe *Gledam dodikom*.

Dizajnerski dvojac, svjetski nagrađen za izložbeni postav – Vedrana Vrabec i Marko Rašić, kraćim tekstom opisuju iskustvo u dizajniranju inkluzivne izložbe. Tražeći primjeren način izlaganja za ciljanu publiku, otvorili su i novi prostor za stručnu raspravu o mogućim načinima prezentiranja kako umjetnosti, tako i pripadajućih tekstova za osobe oštećena vida. Nadamo se da će se takva stručno argumentirana rasprava u budućnosti i dogoditi.

Katalog je potrebno promatrati kao izrazito pozitivan iskorak u područje koje nije dovoljno zastupljeno u domaćoj znanstvenoj i stručnoj literaturi. Tekstovi daju utemeljenu podlogu o načinu, mogućnostima interpretacije i komunikacije kroz likovnost, podjednako osobama oštećena vida kao i onima bez oštećenja. Izneseni su teorijski okviri za svaku napisanu cjelinu, a konkretnim izložbenim projektom naznačen je jedan od mogućih načina izlaganja za ciljanu publiku. Vidljivo je da su autori duboko povezani s temom i da poznaju tematiku koju su interdisciplinarno obuhvatili i prezentirali.

Zahvaljujući tekstovima u ovom opsežnom katalogu, prvome takvom u nas, koji obuhvaća navođenje opsežne literature s čak 65 autora i popis svih 137 izloženih radova, nadam se da kolege više neće dvojiti o tome trebaju li se upustiti u izradu kustoskih projekata kojima se izlažu likovni radovi osoba koje se ne nalaze u središtu društvenog interesa ili ne. Jednako tako, ova publikacija može postati stručni oslonac svima koji se odluče za prezentiranje umjetnosti osobama oštećena vida.

CATALOGUE OF THE INTERNATIONAL-AWARD-WINNING INCLUSIVE EXHIBITION *LOOKING BY TOUCHING*.

In 2021, Karlovac Municipal Museum published a prestigious and richly illustrated catalogue with texts in Croatian and English, of the exhibition of inclusivity that won an international award *Looking by Touching*, created in association with the Vinko Bek Centre for Upbringing and Education (2019-20). The texts written offer a new view of the visual culture of persons with impaired sight, consider the great cognitional value of the sense of touch in the context of visual education and creativity, as well as of the perception of works of the fine art, in particular of sculpture.

The catalogue is 124 pages long, and has biographies of 16 Croatian artists whose works are shown at the exhibition, catalogue information for more than 140 works on show from public and private collections, a select bibliography and also includes an article about the creation of an inclusive art set-up, made suitable for the blind. The catalogue, which won a prize at Zagreb Design Week in 2021, was graphically designed by Studio Rašić+Vrabec. It is meant for museum professionals, art historians, teachers for the blind and art teachers, designers and all who are involved in setting up exhibitions.

sl.5. Promocija publikacije: Lana Bede, viša kustosica pedagoginja Gradskog muzeja Karlovca autorica je stručne koncepcije izložbe *Gledam dodikom* i urednica kataloga i Željka Sušić

sl.6. Rašić+Vrabec osvojili su posebno priznanje 'Merit Award SEG'D' za dizajn inkluzivne izložbe 'Gledam dodikom' na kojoj su predstavljene umjetnički radovi slijepih i slabovidnih.

sl.7. Predstavljanje kataloga na Međunarodni dan muzeja 18.5.2021, Zagreb

sl.8. Predstavljanje kataloga u Zagrebu

sl.9. Publika na predstavljanju u Karlovcu